

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

*(Pr.) Lira
Su.*

BRUDGÅFVAN.

TECKNING UR VERKLIGHETEN

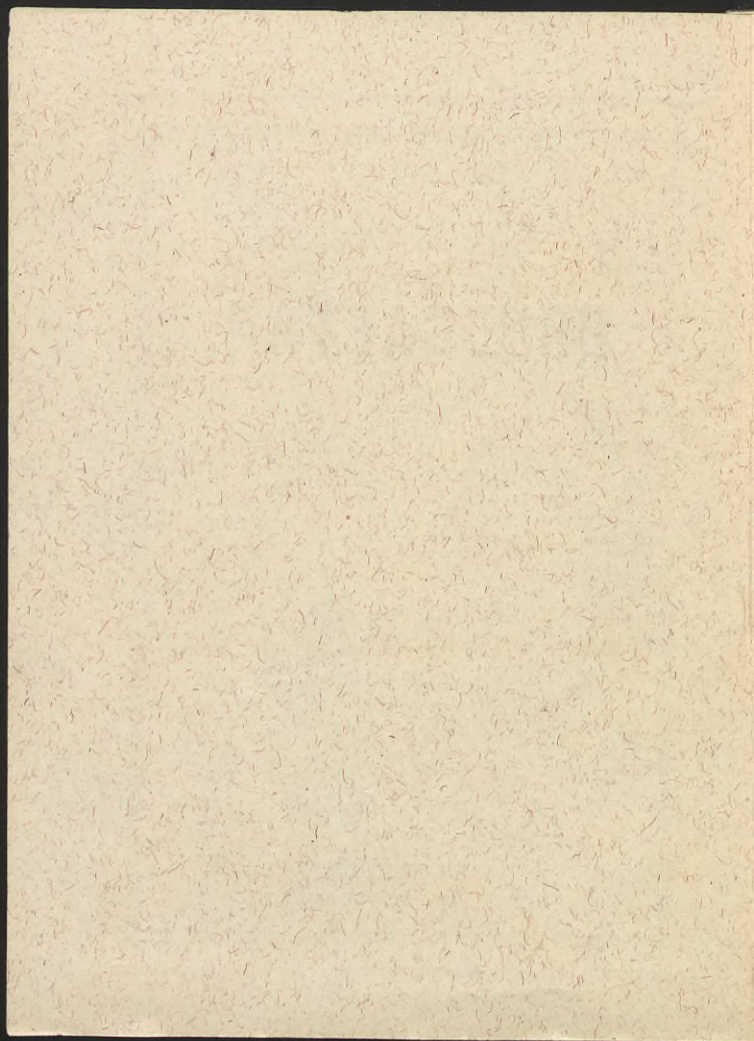
AF

GUBBEN NGACH.

[C. O. Lindgren]

STOCKHOLM.
HENRIK LINDGREN.

BRUDGÅFVAN.

I

TECKNING UR VERKLIGHETEN.

AF

GUBBEN NOACH.

STOCKHOLM.

HENRIK LINDGREN.

BRUDGÅFVAN.

TEKNING UR VERKLIGHETEN.

GURBER NÅGACH

Örebro 1881.

Bohlinska Boktryckeriet.

till hembygghetsfulla affärer i allvet och goda det
 gamla afstämmandet som var delat af staden till
 dommaras hä och denna gren af staden upphöjdes
 helt och hållet
 Under sina äfvenstärta ungdomsår hade Hammar

I.

Vid början af detta århundrade låg vid Södra Murgatan i Visby ett temligen stort, men nära nog förfallet trähus, hvars mörka, med tjära bestrukna väggar gaf detsamma ett dystert, nästan spöklikt utseende. Detta till det yttre eländiga ruckel egdes af Lars Hammar, en man i goda ekonomiska omständigheter, men om hvilken grannarne hviskade att han ej förvärfvat allt med rätta.

Hammar hade som yngling några år farit till sjös, men till följd af sitt vilda, obändiga lynne måste han snart öfvergifva detta yrke. Han begaf sig då åter till Visby, der hans gamla föräldrar, ett hederligt sjömansfolk, bodde i det förut omnämnda huset vid Murgatan. Vid deras död tog souen, såsom ende arftagaren, det gamla rucklet i besittning och började der ett slags handel, som i början bestod i uppköp och försäljning af gamla kläder och dylikt, men som så småningom vidgades

till hemlighetsfulla affärer i silfver och guld. Det gamla klädståndet, som var beläget åt gatan, tillbommades då, och denna gren af affären upphörde helt och hållet.

Under sina äfventyrliga yuglingaår hade Hammar lyckats vid sig fästa en ung och fager, men fattig flickas tycke. Denna flicka, hvars namn var Karin, hade med så innerlig hängifvenhet slutit sig till sin ovärdige älskare, att hon, trotsande anhörigas och vänners råd och varningar, slutligen lät öfvertala sig att flytta till och bo hos Hammar.

Karin hade dock icke många dagar bott tillsammans med Hammar, förrän hon fick anledning att bittert ångra sitt obetänksamma steg. Hon beslöt sig för att genast flytta och bryta sin förbindelse med Lars, men blygseln för anhöriga och bekanta afhöll henne dag för dag — och hon blef kvar. Det var som en demonisk ande fångslat henne vid denne man, fångslat henne med bojer, dem hon ej förmådde bryta.

Beskaffenheten af sin trolofvades numera så hemlighetsfulla affärer hade Karin snart fått erfara, och denna upptäckt var ingalunda egnad att minska hennes oro hvarken för det närvarande eller för framtiden.

Till dessa redan i och för sig bekymmersamma omständigheter sällade sig ännu en, som för den känsliga Karin föreföll tyngst af alla. Hon hade nämligen fått reda på, att Lars redan för flera år tillbaka stått i förtroligt förhållande till en annan qvinna, Brita Skogs, och att denna förbindelse ännu tycktes fortvara, oaktadt den märkliga omständigheten att båda parterna syntes på det lifligaste afsky hvarandra.

Denna gåta hade Karin förgäfvets sökt tyda. Hon hade för att vinna ljus i detta mystiska dunkel mer än en gång vändt sig till sin fästman med begäran om en öppen förklaring, men Lars hade då alltid med ett tvunget skratt försäkrat, att alltsammans vore ett elakt förtal af grannarne, att Brita Skogs icke hade alla skrufvar i behåll och därför fått i sitt virriga hufvud, att han lofvat henne äktenskap, o. s. v.

Dessa tydligt konstlade förklaringar hade naturligtvis icke kunnat på minsta sätt lugna Karins oro och bekymmer, de hade fastmer ökat dem. Hon började alltmer känna en dunkel aning om, att till Brita Skogs och Hammars forna intima förbindelse anknutit sig ett *brott*, och att nödvändigheten af

dettas hemlighållande numera utgjort enda föreningslänken dem emellan.

Tal om att taga ut lysning hade ofta fallit mellan Lars och Karin, men ännu icke ledt till annat resultat, än att frågan om deras förening genom kyrkans band gång efter annan uppskjutits. Vid alla tillfällen, då denna ömtåliga fråga bragts å bane, hade väl Lars visat sig benägen att gå Karins önskningsar om kyrklig vigsel till mötes, men tillika städse förklarar, att de ännu måste dröja någon tid. Verkliga anledningen till dessa upprepade undflykter fick Karin hvarken genom böner eller föreställningar veta, men hon anade dock, att uppskofvet med vigseln stod i något mystiskt samband med hennes trolofvades förhållande till Brita Skogs.

Hvem Brita Skogs egentligen var och hvarifrån hon kommit, det hade ingen så noga reda på, och ingen frågade för resten derefter. Det sades emellertid af en och annan, att hon var född någonstades på södra delen af ön, der Hammar under sina den tiden ofta nog företagna handelsutflygter blifvit bekant med henne, och sedan deras bekantskap blifvit förtroligare, narrat henne med sig till staden. Nu bodde hon i en gammal bristfällig koja högt uppe på Klinten och ansågs af stadens befolkning

vara rubbad till förståndet. Hon umgicks icke med någon, talade veterligen aldrig med någon och syntes ute blott under mörka, hemska nätter, och då alltid i närheten af Hammars boning. För sitt uppehålle anlidade hon aldrig medmänniskors barmhertighet; hvaraf hon lefde var en gåta för en och hvar.

I ett till den lilla trädgården vettande vindsrum i Hammars hus sutto en mörk och regnig oktoberqväll på hvar sin sida om ett stort bord tvenne män, inbegripna i ett lifligt samtal, som dock fördes halft hviskande. På bordets ena hälft var "otten-dag", med vederbörligt tillbehör af en väldig bränvinsflaska, uppdukad. På den andra hälften och som en skärande kontrast till den tarfliga anrättningen voro uppradade flera större och mindre guld- och silfverpjeser, bland hvilka en dyrbar och konst-rikt arbetad brudkrona af förgylt silfver för tillfället tycktes vara föremål för de samtalades lifliga uppmärksamhet.

Den ene af dessa båda män var Lars Hammar, husets egare. Den andre hette Spets, och var den tiden öfver hela Gotland liksom ock på vissa trak-

ter af fastlandet fruktad som en lika djert som förslagen tjuf.

Inom sitt yrke var Spets specialist. Han stal aldrig af enskilda, utan höll sig alltid till kyrkorna, hvilket han redan i läroåren funnit löna sig bäst, på samma gång det medförde mindre risk. Detta senare förutsätter dock en säker och tystlåten uppköpare, och en sådan hade han sedan många år lyckats vinna i Hammar.

Att Hammar icke betalade Spets mera än tiondedelen — och knappt det — af det stulnas verkliga värde, är lätt förklarligt. Hammars egen risk med att nedsmälta och till judar i Stockholm afyttra hvad Spets stulit, var tillräckligt stor för att betinga ett ytterst billigt pris.

Vi vilja nu lyssna till de båda hedersmännens samtal, hvilket, såsom vi förut anmärkt, fördes helt lågmäldt.

»Saken är således klar», yttrade Hammar i det han ur en gammal läderplånbok upptog och lade några sedlar af olika valör på bordet. »Men en sak ska' jag säga dig, Spets, du blir dyrare för hvarje ny affär — jag står aldrig i längden ut med det här.»

»Åh, nog gör du det», genmälde Spets med ett

leende, som han sökte göra fint. »Inte skulle din plånbok varit så der pass späckad, om inte jag hade varit.»

»Det kan väl vara, men du bör ock komma ihåg, att om inte jag hade varit, så hade du längesedan suttit innanför kronans lås och bom.»

»Och du med», inföll Spets helt likgiltigt.

»Men den här brudkronan», återtog Hammar, som märkte att han gått Spets' ömtåliga heder för nära på lifvet, »hvar f-n har du fått den granna persedeln ifrån? En sådan här brudkrona tror jag inte finnes i någon kyrka på hela Gotland.»

»Åtminstone har jag aldrig sett någon», genmälde Spets, halft försmädligt. »Nej, den här vackra tingesten hittade jag händelsevis på i en gammal kyrka i Småland, och som hon tycktes längta derifrån, så lät jag henne följa med. — Skål, du gamle skålm!»

Spets förde det bräddade glaset till sina läppar utan att bry sig om att kamraten icke följde exemplet.

Hammar var eljest ej den man, som två gånger lät uppmana sig att fatta bågaren, men nu hade, sällsamt nog, åsynen af den dyrbara brudkronan hos honom framkallat tankar, som öfver hans eljest

så kalla och beslutsamma ansigte spredo ett egendomligt skimmer af sorgbunden dysterhet, nästan af vekhet. Karin, ehuru så skön, så god, skulle icke vid sin vigsel få bära krona, den på denna tid så högt värderade symbolen af jungfrulig renhet och oskuld — hon skulle kauske liksom Hammar sjelf blifva uppenbart föraktad af både prest och bröllopsgäster, och allt detta till lön för en obegränsad hängifvenhet för ett ovärdigt föremål — ja, Hammar ansåg sig verkligen i detta ögonblick af plötsligt påkommen vekhet vara en felaktig människa.

»Berätta mig något mera om den der kronan», sade han, utan att se upp.

Spets betraktade en stund Hammar med plirande ögon. Derefter yttrade han i glädtig ton:

»Hvad tusan går åt dig, gamle spjufver? Du ser ju så sorgsen ut, som om du redan stode på öfversta trappsteget till chavotten! Nå, nå, jag lägger mig lika litet i andras affärer som jag sjelf vill att rättvisan skall göra det med mina egna, men kan det krya upp dig att höra hur det gick till då jag nöp den der kronan, så hjertans gerna.»

»Ja, jag vill höra det.»

»Bara du inte blir mörkrädd, för det är en liten besynnerlig spökhistoria förenad med det kapet...»

»Rädd?» upprepade Hammar med en sällsam blandning af fruktan och förakt. »Nej, men jag vet ej hvad som kommit åt mig, den der brudkronan har bragt mig på så underliga tankar.»

Ta» en sup, min gubbe, så gå de der grillerna snart bort. Nå, som jag en vacker höstnatt gick och spekulerade derborta i Småland, så kom jag fram till en kyrka, som inte såg ut att vara af det utfattigaste slaget, och därför beslöt jag stiga in — genom fönstret förstås, ty dörren var försigtigtvis igenlåst. Ljus hade jag med mig, men det vågade jag inte tända inne i sjelfva kyrkan, utan måste så godt jag kunde trefva mig fram i mörkret till altaret, der dock ingenting fans att taga. Efter mycket snoende fick jag äntligen reda på dörren till sakristian; den f-n måste ha haft konstlås, för ingen dyrk fick jag att passa.»

»Nå, än vidare?» yttrade Hammar, då Spets, som ånyo slagit i en sup, tycktes honom göra en väl lång paus.

»Ah, ingen brådska! Jo, då märkte jag att predikstolen låg alldeles bredvid sakristidörren — de dumma åsnorna! — och begrep således genast att jag på den vägen lättast skulle nå mitt mål. Jag klättrade

derför upp i predikstolen, hvarifrån en liten lätt öppnad dörr ledde ner till sakristian. . . »

»Och sedan?» yttrade Hammar, som kände sig gripen af en oförklarlig oro.

»Sedan?» upprepade Spets skrattande. »Sedan gick jag naturligtvis ned, och som jag snart fann att fönsterluckorna voro tillskrufvade, så tände jag ljus förstås. Skål, Hammar! — Hvad f-n kommer åt dig?»

»Ingenting, berätta du!»

»Jo, jag fick snart fatt i kyrkkistan, men för den hade de satt tre lås, så att jag hade ett styft arbete innan jag kunde slå sönder den med kofoten. Medan jag hvilade mig, sprang jag upp på predikstolen för att lyssna om någon kunnat märka mig — ty du ska' veta att hvart slag på låsen åstadkom ett så brakande genljud i hvalfven, att det bort kunna väcka sjelfva presten — men till all lycka gick ingen förbi kyrkan i then natten. Nå, ändtligen fick jag upp kistan, och kan du gissa hvad jag först fick se?»

»Nej», svarade Hammar, hvars oro ingalunda lagt sig genom den cyniskt muntra ton kamraten anslagit vid skildringen af sitt nattliga dåd.

»Jo», återtog Spets, »det var just den här granna

brudkronan, som man, för säkerhets skull förstås, ansett lämpligt att förvara bland kyrkans silfver. Nå, jag högg förstås kronan och lade henne ifrån mig på sakristibordet, men när jag derefter hunnit plocka åt mig hvad jag för öfrigt kunde finna vara af värde och vända mig om — kan du gissa hvad jag då fick se?»

»Nej.»

»Det undrar jag minsann inte på, och jag kan sjelf inte förklara den synvillan. Kan du tänka dig, att just som jag vände mig om från den välsignade kyrkkistan, så stod midt framför mig en högre, hvitklädd ung flicka, som bar just den här kronan på hufvudet! Hon var vacker som en ängel, men hennes ansigte var lika blekt, som den klädning hon bar . . .»

Trots sin hittills aldrig svikande nervstyrka ryckte Hammar ovilkorligen åt Spets' med fullkomligt lugn meddelade beskrifning öfver den nattliga scenen i sakristian. Han for med handen öfver pannan och mumlade sakta några för kamraten obegrip- ligen ord.

»Men det var ej nog med den synen», fortfor Spets i samma likgiltiga ton, »ty bakom den brud- klädda qvinnan upptäckte jag en annan, en mörk

och hemsk kvinnoskepnad, som stod der och grinade emot mig . . .»

»Denna qvinna var hon», mumlade Hammar.

»Jag började fundera om sjelfva f-n var lös», fortfor Spets, »men så kom jag ihåg att kallt stål lätt förjagar spöken och andar, och så drog jag knifven och slunga' den rätt mot den der hvitklädda, men knifven fastnade i väggen han, ha, ha, ha!»

»Och sedan?» frågade Hammar nästan ljudlöst.

»Sedan var det slut med hela den spökhistorien. När jag se'n kastade ögat åt sakristibordet, så låg kronan på aldeles samma plats der jag lagt henne, och allt det öfriga med. Det var bara en synvilla, begriper du.»

»Jag kan emellertid inte neka till», fortfor Spets, då Hammar ingenting svarade på hans senaste anmärkning, »att hela det der äfventyret strax efteråt föreföll mig lite' kusligt. Jag föll då på den kloka idén att leta upp kyrkvinskrubben, der jag mycket riktigt fann en ankare med vin i. Och så tömde jag i några omgångar den der kalken du nyss köpt — jag hade inte tagit nattvarden på länge — och se'n försvann all kuslighet, så att jag skulle ha' vågat kasta ut sjelfva svartgubben, ifall han uppträdt och velat göra mig rofvet stridigt.»

Oaktadt sin stora förhårdelse kunde Hammar icke annat än erfara en rysning vid denna Spets' fräcka förklaring. Han kände sig likasom gripen af en hemsk oförklarlig förtrollning, med ett ord, han kände icke i denna stund igen sig sjelf. Han väcktes dock till medvetande af Spets, som yttrade:

»Klockan är väl öfver midnatt nu, och jag måste gå innan folket kommer på benen. Men har du ingenting mera att ge oss till lifs? Det kan väl behövas en säker knapp i västen innan man begifver sig ut i ett sådant hundväder.»

Hammar steg upp, öppnade ett litet väggskåp och framtog derur två buteljer, fyllda med arrak, hvilka han stälde på bordet.

»Ja», sade han, »låt oss dricka och dricka mycket.»

Och till Spets' stora förvåning ihällde Hammar åt sig ett fullt dricksglas af den starka drycken och tömde det i ett enda drag.

»Jag måste dricka nu», sade han, »och jag måste dricka duktigt, det känner jag. För tusan, du höll ju riktigt på att skrämma upp mig med den der spökhistorien.»

Och åter fyllde och tömde Hammar med feberaktig ifver sitt glas, ett exempel som Spets icke var sen att följa.

Det märktes tydligt att Hammar nu drack blott och bart för att förjaga den oro, Spets berättelse framkallat. Också lyckades detta så väl, att, när de båda buteljerna voro tömda, Hammar till och med befann sig i en upprymd sinnesstämning. Den sällsamma oro han nyss erfarit hade spriten så fullständigt lyckats förjaga, att Spets smickrande förklarade, att han aldrig någonsin sett sin annars så kalle och lugne vän så glad och uppsluppen som nu.

»Ja», svarade Hammar i ett slags yrsel, »jag är verkligen glad. Hvad har jag väl också att frukta för? Spöken — det fins inga spöken, kom ihåg det, Spets! Slå i afskedsbägaren, min gubbe, och se glad ut. Vill du att jag skall sjunga en munter visa för dig?»

Och utan att afvakta Spets' svar började nu Hammar, fullkomligt glömsk af nödvändigheten för båda att iakttaga all möjlig försigtighet, att med hög röst skråla:

»Och jungfrun hon gångar i parken... Ja, hur f'n var det se'n? Hjelp mig på trafven, din spetsbof; nå, nå, du förstår väl att jag bara gycklar...»

I detta ögonblick knackade det sakta på den väl stängda dörren,

Spets förde instinktmässigt handen till knifven, men Hammar lugnade honom genom att yttra:

»Det är bara Karin, kan jag förstå.»

Han öppnade försiktigt den riglade dörren, och en kvinna af omkring 25 år, med ett blekt, men obeskrifligt intagande ansigte, inträdde. Hon var mycket upprörd och yttrade nästan hviskande:

»För guds skull, drag för gardinen bättre och tala inte så högt som nyss! Det hörs långt ned på gården.»

Hammar skrattade.

»Ja, se de här kvinnfolken», sade han, »de frukta då för spöken på ljusa dagen!»

Han hade, tack vare ruset, glömt att han sjelf för blott en kort stund sedan känt sig helt ängslig till sinnes vid Spets' skildring af uppträdet i sakistan.

»Jag har hela qvällen tyckt mig se någon försiktigt smyga omkring nere på gården», fortfor Karin i samma hviskande ton.

»Tänk, Lars, om det vore . . .»

»Till exempel spårhundarne», ifyllde Spets.

»Åh, de våga sig minsann inte ut i ett sådant väder.»

I detsamma Spets, i afsigt att lugna Karin, ytt-

rade dessa ord, kom han att kasta en närmare blick på hennes ansigte, som nu var vändt mot lampan. Glaset, som han var på väg att föra till sina läppar, började vicka, och han måste med skälvande hand åter nedsätta det på bordet.

»Guds död», mumlade han, »det är ju precis samma ansigte, som jag såg derborta i sakristian!»

Hammar, som icke märkt Spets' plötsliga rörelse, tog nu till ordet och yttrade i skämtsam ton:

»Lugna dig du, pullan min, och gå tryggt ned och lägg dig. Porten är ju stängd, och således har ju ingen kunnat inkomma på gården. Du har bara sett i syne, kära barn.»

»Nej, jag försäkrar dig Lars», förklarade Karin ängsligt, »att det finnes någon dernere, som vill oss ondt.»

Hon kastade en forskande blick på Spets, lutade sig derefter till Hammars öra och hviskade:

»Jag tror att det är Brita . . .»

»Du är tokig, barn!» afbröt Lars skrattande. »Det der är ju rena galenskaper, det borde du inse.»

Hans blick kom i detsamma att falla på den dyrbara brudkronan, som låg på bordet. Han upp-
tog varsamt det vackra smycket och lemnade det i
Karins skälvande händer.

»Se, så der ja», sade han muntert, »profva kronan nu, Karin, så få vi se hur hon tar sig ut!»

»För Guds skull, Lars, nej, nej! Tag kronan ifrån mig, hon bränner som eld!»

Och Karin skälfdde af fasa.

Men Hammar, som icke var van vid motsägelser, tog utan vidare kronan och satte den sjelf på Karins hufvud . . .

»Jag visste väl, jag», yttrade han derefter glädtigt, »att du skulle taga dig ut som den finaste fröken med den kronan på hufvudet. Eller hvad säger du, Spets?»

Men Spets svarade icke, han blott stirrade på Karin, hvars hela gestalt så lifligt påminte om hvad han tyckt sig se i sakristian.

Och som en nattens drottning, som en uppenbarelse ur andeverlden, stod Karin der med den blixtrande kronan på de ljusa, böljande lockarne. Hennes intagande ansigte hade dödens blekhet och hon förmådde ej säga ett ord. Och stormen tjöt och regnet piskade på rutan — allt förenade sig att göra scenen dyster och hemsk. Den stackars Karin svigtade och måste stödja sig mot väggen.

I detta pinsamma ögonblick öppnades dörren långsamt, och innan de närvarande hunnit hemta

sig från sin öfverraskning, inträdde en besynnerlig gestalt i rummet.

Det var en af regn drypande, nästan i trasor höljd kvinna. Hennes korpsvarta hår hängde oordnad ned öfver axlarna, hat och vrede ljungade ur hennes djupt liggande ögon, och med en röst, för hvars hemskhet både Spets och Hammar darrade, yttrade hon till den senare:

»Jaså, här redes till bröllopp, kan jag se. Bruden har redan kronan på sig, men det blir väl ändå ingenting af med vigseln förrän presten kommer, ha, ha, ha!»

»Och du sagra orm», fortfor den rasande kvinnan, vänd till Karin, »du tror väl, du, att ditt falska spel redan är vunnet? Åh, äfven jag har en trumf på hand, som ska utspelas först — se'n få vi se hvem af oss båda som vinner...»

»Jag går nu», återtog den förbittrade kvinnan efter en paus, »men ni skola alltid finna mig när ni minst förmodar det. Intet lås, ingen bom skall kunna hindra mig — kom ihåg det, Lars Hammar!»

Innan Hammar hann svara på detta ohyggliga tilltal, var kvinnan försvunnen.

Läsaren har säkert redan gissat, att den furie, som nyss så oförmodadt uppträdt, icke var någon

annan än den af oss förut omnämnda Brita Skogs, Hammars fordna fästeqvinna.

Karin hade således sett rätt, då hon trott sig märka att Brita smög omkring der nere på gården. Då Hammar öppnade dörren för Karin, hade han i halfruset glömt den vauliga försigtigheten att åter rigla den, och derigenom hade det lyckats Brita Skogs att komma in i den lilla vindskammaren.

Sedan Brita aflägsnat sig, såg sig Hammar omkring i rummet. Vid bordet stod Spets med knifven i hand, tvekande om han borde skynda bort eller stanna. Karin hade sakta och ljudlöst segnat till golfvet. Den olycksbådande brudkronan hade fallit af hennes hufvud, och det marmorhvita ansigtet tycktes redan bära dödens prägel.

Utan att säga ett ord upplyfte Hammar sin afsvimmade fästnö och bar henne ut ur rummet. Han återvände dock inom en kort stund.

»Karin är bättre nu», sade han, »det var inte så farligt, som jag trodde. Hon hade blott fallit i en lätt vanmakt till följd af skrämelsen, stackars barn.»

Den ton, med hvilken han uttalade dessa ord, rörde en viss vekhet.

»Jag tror du börjar mjukna igen», genmälde Spets

med en viss försmädlighet. »Den der svarta qvinnan, som nyss var inne, hon tycktes veta *mycket* hon.»

Hammars ögon flammade. »Hvad menar du?» frågade han.

»Ah, just ingenting. Men, farväl med dig nu, Hammar, och tack för god välfägnad; för god hand- del är det väl *du* som bör tacka.»

»Ingenting att tacka för, hvarken i det ena eller andra fallet, tycker jag.»

De båda vännerna vexlade handslag till afsked, och Spets smög sig sakta utför trappan.

Sedan Spets aflägsnat sig, gick Hammar ännu en god stund fram och tillbaka i det lilla rummet.

»Skulle väl Spets veta något af hvad *hon* vet», mumlade han. »Nej, det är omöjligt. Men att den slipade räffen anade anledningen till Britas makt öfver mig, det hördes alltför tydligt, och om han skulle kunna lyckas bringa denna aning till visshet, då är det han som kommer att pressa mig lika hårdt, som jag hittills lyckats pressa honom. Jag måste fly härifrån, ja, det måste jag — men hvart?»

»Och Karin», fortsatte han sin monolog, »hvad

skall väl hon tänka om hvad som i natt passerat? Hvad skall hon väl tro om Britas uppträdande här? I sanning, denna natt har i alla stycken varit olycksbådande för mig. Dock, fatta mod, Hammar, ännu vet hvarken Karin eller Spets någonting med visshet; Brita anses tokig, och således kan ingen fästa något afseende vid hennes prat, hur sällsamt det än må låta...»

Hammar gick ännu några slag fram och åter i det lilla vindsrummet, försjunken i djupa tankar. Derpå, liksom plötsligt uppvaknad ur en dröm, skyndade han att öppna en liten löndörr på väggen, innanför hvilken en temligen rymlig fördjupning i muren visade sig. Här inlade han det af Spets köpta silfret, sköt åter med stor försigtighet dörren till, tog lampan och gick under försigtigt lyssnande till hvardagsrummet, som var beläget på nedra botten.

II.

Vid tiden för vår berättelse låg alldeles vid stranden af det i Rute socken belägna, af grönskande kullar omkransade Fardume träsk en enstaka

hvitmenad envåningsbyggnad af sten, omgifven af trädgård och någon öppen jord.

Omkring tre år hafva förflutit sedan de i föregående kapitel omtalade händelser, och vi finna nu Lars Hammar som egare af detta hus.

Vi känna förut att Hammar efter de uppskåkande scenerna i vindskammaren beslutit sig för att flytta från Visby.

«Jag måste fly härifrån», sade han vid detta tillfälle, »men *hvar*?»

Dagen derpå hade han i denna kinkiga punkt rådfört sig med Karin. Behöfva vi väl säga, att den unga, men redan så hårdt pröfvade qvinnan med det lifligaste intresse omfattade detta af fästmannen under tyngden af omständigheternas kraf framkastade förslag?

Hammars plan gick ut på, att flytta öfver till antingen någon fastlandsstad eller också dess landsbygd. Men Karin, som instinktmässigt anade, att det rörliga lifvet derute i "stora verlden" skulle lemna blott nya eggelser till det slag af förvärf, som lagarne förbjuda, afstyrkte på det lifligaste dessa Hammars funderingar. Och Karin hade, allt sedan den hemeka natten då Brita så oförmärkt uppträdde, fått en förunderlig makt öfver Lars; han lät sig i

denna angelägenhet ledas nästan som ett barn, och så blef det beslutadt, att de skulle köpa ett litet ställe norr på ön, sedan Hammar först sålt sin gård i staden och i Stockholm afyttrat hvad han ännu hade kvar af inköpt tjufgods, bland hvilket, som vi veta, den af Spets stulna brudkronan befann sig.

Med den raskhet i handling, som alltid utmärkt Hammar, vare sig det gällt godt eller ondt, satte han strax sin plan i verkställighet. Han sålde huset med förbehållen rätt att bebo det öfver vintern, köpte under tiden det lilla stället i Rute, och då våren kom och sjöfarten åter öppnades, beredde han sig till den sista af de vanliga Stockholmsresorna — han hade lofvat Karin att aldrig mera befatta sig med det farliga slag af affärer, han under de senare åren idkat.

Men hvem kan måla Hammars bestörtning, hans fasa, när han vid öppnandet af det lilla lönskåpet i väggen fann att brudkronan var borta! . . .

Om jorden öppnat sig under hans fötter, skulle han icke kunnat blifva mer förskräckt.

Hans händer darrade och hans ben skälfdes. Han sjönk nära nog fullkomligt maktlös ned på den jernbeslagna kista, i hvilken han nyss stod i begrepp att nedlägga det i skåpet förvarade silfret.

Han for långsamt med handen öfver den af kallsvett drypande pannan. »Brita», mumlade han knappt hörbart — »Brita...»

Vänligt och mildt sken höstsolen in genom de låga fönstren till det förut omnämnda lilla huset vid Fardume träsk. Aftonen var redan inne och solstrålarne kysste i afskedsstunden blommorna, som stodo der helt rodnande i fönstersmygarne, och kastade sedan ett älskligt skimmer öfver Karins bleka, men ännu så intagande ansigte, der hon satt längre in i stugan, sysselsatt med något handarbete.

Omkring två och ett halft år hade nu Karin och Lars bebott detta fridfulla ställe.

Under denna tid hade Hammar allt mer och mer visat sin allvarliga afsigt vara, att återgå till samhället. Understödd af Karins aldrig tröttnande kärlek och ur den sprungna böner och råd, hade han så småningom och nästan utan att sjelf märka det, blifvit en helt annan människa.

Han arbetade med ifver och framgång på vidgandet af sitt lilla jordbruk, han gjorde hvar man rätt och han hade redan hunnit göra sig omtyckt inom den lilla församlingen.

Spets hade under dessa år icke oroat honom. Det hade sports om denne, att han blifvit häktad för något på fastlandet begånget groft brott, och att han nu satt i säkert förvar på Marstrands fästning.

Hvad Brita Skogs beträffade, så hade hon strax efter Hammars afflyttning till landet blifvit intagen på fattighuset i Visby. Der, liksom förut då hon bodde ensam deruppe på Klinten, ansågs hon för mindre vetande, men då hon aldrig bröt ut i våldsamheter eller eljest visade sig som fullkomlig idiot, hade det aldrig varit fråga om, att insätta henne på dårhuset. Hon fick tvärtom ströfva fritt ute i staden, från hvilken hon ibland tillät sig små utflykter till landet, dock utan att derunder besvära någon med tiggeri. Nu, liksom förr talade hon aldrig med någon och förblef sålunda en gåta äfven för sin nya omgifning, derborta på fattighuset.

Der Karin nu satt vid sitt arbete inne i stugan, kände hon sig, trots den nedgående solens fridfulla afskedshelsning, mycket orolig till sinnes. Lars hade redan tidigt på dagen begifvit sig fram till kyrkoherden i församlingen för att uttaga lysning för sig och Karin, men ännu icke återkommit.

Efter många års tvekan — betvingad helt och

hållet af det förhållande hvori han stått till Spets och Brita Skogs — hade Hammar äntligen beslutit sig för detta steg. Han var numera fullkomligt trygg för Spets, och då Brita icke heller på länge besvärat honom, ansåg han sig också säker från detta håll. Den så hemlighetsfullt försvunna brudkronan oroade honom väl ännu ibland, men det hade dock lyckats honom att så småningom förgäta äfven denna mystiska händelse, i hvilken han på goda skäl förmodade att Brita Skogs hade del.

Solen hade längesedan gått ned, men ännu hade icke Hammar återkommit. Karius oro hade nått den höjd, att det endast var med möda hon förmodade återhålla tårarne, men hon försökte dock modigt bekämpa sin tilltagande sinnesrörelse.

Skulle presten tilläventyrs ha någon kunskap om Hammars förflutna lif, om hans förhållande till Brita Skogs, och på dessa grunder vägrat den begärda lysningen? Men nej, hans prestbetyg från Visby var ju hvad man kallar "rent" och Karin hade ju sjelf läst i det, att Lars var oförhindrad att ingå äktenskap.

Men hvad kunde det väl då vara, som så fördröjde Lars' återkomst? han hade aldrig någonsin haft begär efter starka drycker, och det var sålunda

säkert att han icke — och aldraminst på en sådan dag som denna — låtit förleda sig att derframme i socknen inträda i något supgille.

Nej, något annat måste det vara — men hvad?

Ack, den stackars Karin skulle snart få erfara det.

Hon gick ut ur stugan och spejade fram åt gångstigen.

Då fick hon derframme vid krökningen af vägen se tvänne män, som tycktes inbegripna i ett lifligt samtal. Hon kunde icke höra hvad de sade, men hon *anade* att olyckan åter stod för dörren, och hennes hjerta intogs af en onämbar ångest.

Hon gick åter in i stugan och afvaktade med en döendes resignation hvad komma skulle.

Om en stund öppnades dörren och Lars Hammar inträdde. Han såg ovanligt blek och dyster ut, men räckte ändå under ett leende lysningsbeviset till Karin, som dock icke läste det, utan stillatigande lade det på bordet.

En för båda ytterst plågsam paus uppstod. Den afbröts först af Lars, som under ett konstladt lugn yttrade:

»Sätt fram mat och bränvin i hörnkammaren, Karin. Om en stund kommer här någon som vill tala med mig fullkomligt enskildt.»

»Spets?» sade Karin med skälvande röst.

»Ja.»

»Gud i himlen, Lars», utbrast Karin med ångest, »skall då aldrig förbannelsen öfvergifva oss?»

»Det ser så ut», svarade Hammar med onaturligt lugn.

»Gif honom penningar, Lars, gif honom allt hvad du eger, bara han genast beger sig från ön igen.»

«Jag skall så göra, men nu är han utsvulten och behöfver först mat och dryck. Jag träffade honom deruppe vid skogsbrynet; han hade legat gömd der hela dagen. Han kände igen mig äfven då jag gick åstad, men eftersom jag då hade sällskap, så skonade han mig den gången. Men på återvägen stod han plötsligt framför mig — har du någonsin sett åskan slå ned, Karin?»

Karin svarade icke, men ett par stora tårar, som långsamt runno utför de bleka kinderna, tolkade bättre än ord hvad hon kände i detta ögonblick.

»Det hade lyckats honom att rymma från Marstrand», fortfor Hammar, »och så styrde han naturligtvis kosan hit, der han trodde sig vara säker. Han kom hit med en fastlandsskuta i går afton.

Men skynda dig nu, Karin — med *den* mannen går det icke an att stöta sig.»

Med tungt hjerta gick den arma Karin att syssla i köket, och Lars återvände till skogsbacken, der Spets, halft förgången af hunger, otåligt väntade.

»Nåå», sade han då Hammar återkommit, »har skön Karin ännu icke hunnit ställa i ordning åt oss?»

»Det blir strax», svarade Hammar med tillkämpad foglighet.

»Låt oss då gå, min hedersvän. Jag har ingenting förtärt på tre dygn och behöfver således äta minst för tre. För f-n, du har väl bränvin hemma, Lasse?»

Det kostade mycket på för Hammar, att efter de förändrade förhållanden, som för honom under de två sista åren inträdt, nödgas smälta detta poc-kande och plumpa tilltal af en förrymd fästningsfånge, men han lyckades äfven nu beherska sig, och sade derföre i en ton, som ljöd helt vänlig:

»Ja, bevars, du skall hvarken behöfva hungra eller törsta.»

De båda männen gingo nu ned mot gården.

Huset hade två ingångar, hvaraf den ena ledde till den så kallade hörnkammaren, och i denna in-

trädde nu båda, sedan Hammar först förvissat sig om, att Karin redan framsatt hvad som behöfdes. Han ville nämligen förskona Karin från åsynen af Spets, hvars djerfva, fräcka ton och hemska utseende allt sedan den natten, då brudkronan provades hos henne, väckt den olidligaste afsky.

Vi behöfva knappast säga, att Spets med den mest glupska aptit kastade sig öfver de framsatta anrättningarne. Förut känna vi, att det var med den största motvilja Karin gjort sig detta besvär, men hon hade därför icke ens denna gång bortglömt den husmoderliga värdigheten, utan tvärtom dukat fram det bästa huset för stunden förmådde.

Men om Spets gjorde godt besked för sig vid bordet, så gjorde hans granne det så mycket mindre.

För honom var stunden en bland de plågsammaste han någonsin upplefvat. Han måste här emot sin vilja uppträda som gästfri värd gent emot en person, med hvilken han icke längre kunde sägas hafva några förbindelser, och derunder till och med betrakta denna person med fruktan.

Ändtligen hade Spets tillfredsställt hungerns fordringar. Han såg upp på sin värd, och märkte genast på dennes ansigte hvad som försiggick i hans inre.

»Du synes inte glad öfver min hitkomst, vän

Hammar», sade han försmädligt. »förr i verlden var det likväl annorlunda. Du synes, fördöme mig, ha samlat nog nu, och försöker till på köpet att antaga utseendet af en hederlig karl, ha, ha, ha! Men det lyckas inte, ser du, vän Hammar, det *lyckas* inte — åtminstone inte så länge jag lefver.»

Hammar svarade icke, men blodet började sjuda i hans ådror vid tanken på att han stod alldeles vanmäktig gent emot denne man, af hvilken något undseende eller barmhertighet tydligen icke vore att vänta.

»Hur mycket vill du ha?» frågade han plötsligt.

»Ah, vi ha inte så brådtom. Jag tänker stanna kvar här en tid, så nog få vi tillfälle att klarera affärerna.»

Spets, redan halfrusig, slog i ännu en sup och betraktade Hammar med ett illslugt leende. »Den fisken är lätt att fjälla», muvlade han för sig sjelf. Men högt sade han:

»Förbanna mig, jag förstår hvad som kommit åt dig, min hedersgosse. I stället för att vara glad öfver återseendet af en gammal vän, står du der och hänger läpp och är sur som ättika. — Fy tusan, inte går det an.»

»Tala inte så högt», varnade Hammar, allt mera

otålig öfver Spets' fräckhet, som under vistelsen på fästningen tycktes hafva gått raskt framåt.

»Tala inte så högt!» upprepade Spets i retfull ton; »för hvem f-n är du rädd här midt i skogen, din eländiga kruka? Men, gudbevars, hviska du gerna, om dig så lyster, men *jag* kommer att tala högt, kom ihåg det.»

Spets, som på länge ej fått smaka någon spirituosa, hade ej kunnat motstå verkan af de många supar han tagit, utan var redan drucken. Hammar visste af gammalt, att när Spets hunnit så långt, han blef fullkomligt hänsynslös och likgiltig för faran, hvilken olyckliga egenskap nu kom så mycket mer illa till pass, som Hammar fullt och fast beslutat att Spets skulle vara ur huset innan solen gått upp och grannarne kommit i rörelse.

»Hör på Spets», sade han i bestämd ton, »du må vara drucken eller nykter, så råder jag dig att vara stilla, om du vill att det skall gå dig väl.»

»Råder — råder!» röt Spets ursinnig, »har du kanske glömt bort hvilken makt jag har öfver dig, din usling! Vet du inte att jag kan angifva dig hvar stund jag vill? Tror du inte att jag letat ut ditt förhållande till den der svarta qvinnan, du?

Tror du inte att jag vet, att det är ett barnamord med i spelet? Tror du inte...»

»Tyst!» skrek Hammar, utom sig af vrede, »tyst, säger jag, eljest är du dödens!»

»Dödens?» upprepade Spets af gammal vana, »det är du som är dödens, och redan i morgon dag skall du sitta inom lås och bom, det skall jag svara för.»

»Tyst!»

»Nej, aldrig i evighet», skrek Spets, i det han reste sig upp från stolen och drog knifven. »Skall jag tiga för en mördare, en skurk, en rackare, en...»

Han hann icke fullborda sin mening.

Bragt till det yttersta af Spets' skrik och förfärliga hotelser, hade Hammar med venstra handen gripit tag om hans strupe; med den högra vred han knifven ur sin motståndares hand och stötte derefter det blanka stålet ända in till skaftet i uslingens hjerta...

Utan ett ord, utan en suck hade Spets sjunkit till golfvet.

Hammar stod framför honom med korslagda armar och till utseendet fullkomligt lugn. Han höll ännu den blodiga knifven i handen, beredd att ännu

en gång stöta till, ifall Spets skulle visa tecken till lif.

Men Spets rörde sig ej mer. Det första hugget hade träffat alltför väl.

Hammar öppnade försigtigt dörren och lyssnade. Natten var kolmörk och ingenting hördes, utom vinden, som sorgset susade genom de glesnade trädens kronor.

Den så oförtänt blefne mördaren smög sig åter in i hörnkammaren. Ännu en gång betraktade han sitt blodiga offer, öfver hvars i dödskampen förvidna drag lampan kastade ett hemskt sken. Derpå upplyfte han liket på sina starka skuldror, släckte lampan och begaf sig ut på gården.

Der lyssnade han åter med klappande hjerta. Intet ljud hördes. Han fortsatte derpå färden utför den branta gångstig, som leder ned till träsket. Ankommen dit trefvade han i mörkret efter farkosten, och efter att hafva funnit denna, försvann han snart bland säfven.

En stund derefter hörde sett plaskande i vattnet. Derpå blef allt tyst. . .

Då hördes från stranden ett hånande, hemskt

skallande skratt, som kom håren att resa sig på den eljest så kallblodige Hammars hufvud.

Han igenkände alltför väl rösten.

Det var Brita Skogs, som upphäft detta demoniska skratt... Hon stod således på stranden och väntade på mördaren...

Hammars belägenhet i detta ögonblick var ej afundsvärd. Ett ögonblick funderade han på att dela ljuft och ledt med Spets dernere på träskets botten. Men snart segrade kärleken till lifvet, han satte sig åter ned i båten och öfvertänkte sin ställning samt medlen att undgå den så tydligt hotande faran.

Hammar var ej den man som funderade länge. En förtviflad tanke uppsteg hos honom; han beslöt att på samma sätt som med Spets göra sig Brita qvitt...

Sakta rodde han mot stranden åt det håll, der han nyss hört Brita upphäfvat sitt hemska hänskratt. Ljudlöst gled farkosten fram till stranden. Han stannade och lyssnade.

Men intet hördes.

Han ansträngde sina vid mörkret vana ögon för att upptäcka Brita Skogs. Äntligen tyckte han sig vid stranden skönja en människogestalt — det

kunde icke vara någon annan än Brita. Han rusade med några raska språng fram till stället, men hans bestörtning blef stor, när han här framför sig fann, i stället för den han sökte — Karin.

»Du här», sade han med ovilja, »hvad har du ute att göra så här i mörka natten?»

»Ack, Lars, jag hörde nyss ett förskräckligt hänskratt härutanför! O, du lefvande Gud! — det var säkert ingen annan än...»

»Tyst», sade Hammar, nästan strängt, »du har drömt — ingenting annat.»

»Är Spets ännu kvar i hörnkammaren?»

»Nej», svarade Lars kärft.

»Har du lyckats förnöja honom så, att han aldrig mera kommer tillbaka?» fortsatte Karin hviskande.

»Ja, nu kan du äntligen vara fullkomligt lugn, hit kommer han aldrig mera», genmålde Hammar med en sällsam tonvigt på orden. »Jag har nyss rott honom öfver sjön...»

«Gudskelof!»

Denna Karins tacksägelse föreföll Hammar ytterst plågsam. Väl förvissade den honom om, att Karin icke hade den ringaste aning om hvad som nyss tilldragit sig i den lilla kammaren, men ändå gnagde

detta utrop i hjertat. »Gå in och sök hvilat», sade han, »jag har ännu litet att bestyra i hörnkammaren.»

Karin gick in till sig. Hon gjorde en varm bön om frid och försoning för sig och Lars, men hade svårt att insomna. Det hemska skratt hon hört vid stranden ljöd i hennes öra ännu i det ögonblick då sömnens engel sakta och mildt tillslöt hennes förgråtna ögon.

Och knappt hade hon insomnat förr än hon infördes i drömmarnes brokiga värld. Hon tyckte sig stå brud, ung och fager och med krona på hufvudet, men så kom der i brölloppssalen in en mörk kvinna, ledande ett litet barn vid handen. Hon ryckte kronan från Karin och satte den på sitt eget hufvud; och derpå kom presten fram och vigde Lars med den svarta kvinnan, hvarunder hon tyckte att det lilla barnet, nu förvandladt till ett benrangel, hoppade och dansade kring brudparet . . .

Hammar gick länge lyssnande der nere på gården och vid sjöstranden, i hopp att kunna träffa Brita Skogs, men hon var försvunnen lika hemlighetsfullt som hon kommit.

Han smög sig åter in i hörnkammaren, tände lampan och började, sedan han noga förvissat sig

om att fönsterluckorna voro väl skrufvade, att borttvätta blodet från sina kläder och från golvet. Sedan detta hemska arbete var undångjordt, gick äfven han till hvila.

Men då morgonsolen vänligt lyste in i rummet fann den honom ännu vakande. Han hade ej kunnat få en blund i sina ögon för de blodiga och fantastiska skepnader, som han hela natten tyckt sig se dansa omkring i rummet.

III.

Vi äro ledsna att ej kunna för läsaren upprulla andra än mörka eller starkt skuggade tafior, men vi tillåta oss erinra, att denna berättelse icke är ett foster af en mer eller mindre öfverspänd fantasi, utan från början till slut stöder sig på händelser, gripna ur den kalla verkligheten. Också äro vi lifligt förvissade om, att mången åldring ännu skall minnas att han som barn hörde omtalas de blodiga tilldragelser, vi här företagit oss att skildra, om han ock skall märka, att vi här gifvit de handlande per-

sonerna andra namn samt i en och annan detalj tillåtit oss afvikelser från föreliggande fakta.

Läsaren känner af det föregående, att Hammar uttagit lysning för sig och Karin.

Lysning hade också afkunnats tre gånger, utan att någon gjort minsta försök att hindra det.

Detta skedde i September månad, men oaktadt sedan dess vinter gått och vår kommit, äro Lars och Karin ännu icke vigda.

Till detta förhållande hade en, strax efter Spets' mord timad, oväntad tilldragelse förnämligast bidragit.

Det hände nämligen, att då en fiskare en natt var ute och ljustrade i det lilla träsket, han fick se en död människa ligga der nere på sjöbotten.

Han vågade likväl ej upptaga liket, utan rodde genast hem och omtalade fyndet för grannarne.

Dessa ville dock till en början icke sätta tro till hans berättelse. Ingen enda person i hela orten hade på länge saknats, och de förmenade således att fiskaren "sett i syne".

Äfven till Lars och Karin hade ryktet, om hvad den gamle fiskaren sett på sjöbotten, hunnit. Ham-

mar mottog underrättelsen med lugn, och föreslog att man genast skulle samlas för att närmare undersöka förhållandet. Denna kallblodighet tillfredsställde dock ingalunda Karin; hon kastade en forskande blick på Lars, hon bleknade och en förfärlig aning flög genom hennes själ.

Och sedan grannen, som ditfört berättelsen om hvad som händt, gått till sitt igen, samlade Karin allt sitt mod, gick fram till Lars och yttrade:

»Spets?»

Lars, som en stund sutit försjunken i tankar, såg upp. Han mötte stadigt Karins sorgsna, allvarliga blick och svarade i fullkomligt likgiltig ton:

»Hvad menar du?»

»Jag menar . . . jag undrar om det kan vara han, som man sett dernere på sjöbottnen?»

»Du är tokig, barn! Jag rodde ju sjelf honom öfver sjön — nej, han är nog allaredan öfver på fastlandet.»

»Gifve Gud att det vore så väl.»

Och åter såg Karin forskande på Lars, men ej en muskel rörde sig i dennes ansigte. Karin visste ej längre hvad hon skulle tro, och hon vågade ej fråga närmare, men den mörka aning, som nyss så plötsligt bemäktigat sig henne, ville omöjligen vika.

Samma afton, sedan det blifvit nästan mörkt, gick Lars ut och dröjde flera timmar borta. Han sade ej hvart han skulle gå, hvilket han eljest alltid plägade göra, och detta förvånade Karin.

Då han varit borta omkring en timme smög sig Karin ned till det ställe vid stranden, der farkosten brukade ha sin plats. Den var borta . . .

Karins aning hade nära nog öfvergått till visshet.

Dagen derpå hade hon ett samtal med Lars, ett samtal som varade länge. Under tårar bad hon honom då, att för henne omtala *allt*, som tyngde hans samvete. Det skulle sedan blifva lättare för båda, trodde hon. Han borde ju så väl veta, att inte ämnade *hon* röja honom — hon bad varmt och innerligt med knäppta händer att få veta sanningen, hur bitter, hur förfärlig den än måtte komma att kännas, men förgäfvess.

»Jag har ingenting att bikta, som du icke sjelf sett», förklarade han i den säkra, djerfva ton, han alltid förmått antaga då faran varit öfverhängande. »Du gjorde derfor klokast i, Karin, att icke pröfva mitt tålmod för länge.»

Karin teg och gick ut ur rummet för att dölja de ånyo frambrytande tårarne.

Men derute, under Guds fria himmel, gjorde

hon ett heligt löfte att icke gifta sig med Lars förr, än hans hårda sinne mjuknat och hon fått af hans egen mun höra en fullständig bekännelse.

»Först då», tänkte Karin, »skall det blifva mig möjligt att försona honom med Gud och verlden. Först då skall han kunna blifva en bättre människa; men så länge har icke fullständigt öppnat sitt hjerta för mig, skall friden aldrig blifva en stadigvarande gäst i denna boning — nej, aldrig.»

Medan hon så stod derute på gården kom hon att kasta en blick upp mot skogsbrynet vid vägrökningen.

Deruppe stodo fem, sex män, pekande ibland utåt träsket. Utan att gifva sig tid till besinning, ilade Karin in i stugan och ropade i högsta ångest:

»Gud i himlen nåde oss, de äro redan här!»

»Hvilka?» sporde Hammar lugnt.

»De som söka efter...»

Spets, hade hon ämnat tillägga, men hon hejdade sig.

Lars såg upp med en sträng blick.

»De som söka efter... sade du — *hvilken* söka de efter?»

»Min Gud, jag vet inte, men jag tror, jag...»

»Och jag tror att du är ifrån förståndet, eftersom du aldrig kan hålla din sladdrande tunga i styr.»

Karin bäfvade. Så strängt hade Lars icke tilltalat henne allt sedan de flyttat till Rute. Hon svarade emellertid ingenting, utan gick in i angränsande rum.

Hon hade knappt hunnit tillsluta dörren, förrän den åt gården vettande öppnades, och flere af Hammars grannar inträdde.

Hammar kastade en snabb blick på de inträdande, bland hvilka den gamle fiskaren också befann sig, och det konstlade lugn, han nyss visat Karin, blef med ens verkligt.

»Sitt ned, gubbar», sade han med oskrymtad fryntlighet. »Karin kommer väl snart in, så att vi kunna få oss någon välfägnad.»

»Åh, vi ha inte kommit hit för det. Men fiskargubben här — du har väl hört hvilket tokeri han hittat på?»

»Tokeri?» inföll den gamle fiskaren med ifver, »vi få väl se, vi få väl se. Jag vet stället lika väl, som att jag sitter här på bänken.»

»Nå, hvarför ljustrade inte farsgubben upp liket då?» frågade Hammar med sitt tryggaste leende.

»Jag vågade inte, med respekt till sägandes, för

jag viste att det aldrig går den väl, som ensam belamrar sig med ett lik.»

Hammar kände vid dessa ord en lätt rysning; han hade ju alldeles ensam "belamrat" sig med just detta lik! Han hemtade sig dock ögonblickligen och sade:

»Ingen rök utan eld», säger ett gammalt ordspråk, »och det blir därför nog klokast att företaga en noggrann undersökning.»

»Ja, det är just i sådant ändamål vi nu kommit hit. Fiskargubbens båt ligger derborta i viken, men som vi inte alla få rum i den, så tänkte vi få låna din till hjälp. Du följer väl med oss?»

»Ja, det förstås. Men kanske det ändå hade varit bäst, om ni tagit länsman med er?»

Der Karin stod, oroligt lyssnande innanför dörren till sitt rum och hörde hvart ord som sades derinne i stugan, kände hon sina knän svigta vid denna Hammars kallblodiga anmärkning.

»Åh, jag har varit der med», inföll den gamle fiskaren, »men han, liksom de andra, bara skratta' och sa' att jag var galen. Hm, skrattar bäst, som skrattar sist, tänker jag.»

Efter en stunds ytterligare samspråk, bröt sällskapet upp. En del togo plats i den gamle fiska-

rens båt och de öfriga gingo i Hammars. Fiskargubben anvisade kursen och efter en kort stunds rodd var man framme vid stället.

»Här ligger han», sade den gamle, »just här, der vassen är bruten.»

De båda båtarnes besättningar lutade sig ned öfver det spegelblanka vattnet, men hur de än ansträngde sina ögon, så sågo de likväl ingenting annat än sand, dy, sjögräs och dylikt der nere på botten. För att emellertid riktigt öfvertyga sig rodde de med kastade draggar tämligen vidt omkring det af fiskaren utmärkta stället, men förgäfvos. Den redan förut rådande föreställningen att gubben "sett i syne" vann härigenom ytterligare bekräftelse, och till trots af den gamles ifriga uppmaningar att ännu söka en stund, begaf sig sällskapet hem.

Karin stod i den lätt gläntade dörren då båtarne lade i land. Hon hade hela tiden, som männen varit borta, varit mycket orolig, men nu då de landstego hade hennes oro nått sin höjd. Det skynde så för ögonen, att hon måste hålla handen öfver dem för att kunna se.

Det var därför med en känsla af glädje hon märkte att de hemkomne icke förde någonting ovan-

ligt med sig, och att alla, utom fiskargubben, sågo upprymda ut och skämtade så högt, att hon kunde höra hvart ord.

Hon skyndade sig att framsätta litet välfägnad åt de ankommande, och hon förstod ej sjelf hur hon kunde göra det med så lätt hjerta. Ack, det var *stundens* flyktiga glädje öfver att Hammar lyckats igensopa alla spår af sin sista blodiga bragd, att grannarne ingenting misstänkte!

Dessa aflägsnade sig snart, under många tack-sägelser för visad gästfrihet, och Karin och Lars blefvo sålunda åter ensamma. Men intet enda förtroligt ord vexlades vidare mellan dem den dagen.

Och så inträffade den söndag, då lysningen för tredje gången afkunnades.

De hade båda önskat till Gud, att denna dag måtte komma utan att Brita Skogs gjorde något försök att förhindra lysningen.

Hon hade heller icke gjort något försök dertill, dagen var inne, men han hade kommit icke med glädje utan mörk och dyster.

På morgonen hade nämligen Hammar bedt Karin bestämma dag för bröllopet, i och för nödiga anordningars vidtagande, men till hans obeskrifliga öfverraskning hade då Karin bestämt förklarar, att

ingen vigsel finge ega rum, »förrän hon fått veta allt».

Hammar hade flammat upp vid dessa ord.

»Då blir det väl så godt att du genast lemnar huset», hade han yttrat med hetta.

»Ja, kanske blir det så», svarade Karin fogligt.

Och detta kunde inträffa på sista lysningsdagen.

Det kan, efter det passerade, icke förefalla annat än som en psykologisk gåta att Karin ändå stannade kvar. Men hon gjorde det därför, att hon tydligt såg på Lars att han djupt ångrade sina förflugna ord, att *han* numera icke skulle kunna räddas om ej *hon* städse vakade öfver allt hvad han företog sig och derigenom så småningom kunde bringa honom till frid, och slutligen därför, att hon — älskade honom. Ja, hon älskade honom ännu lika varmt som i forna dagar, då hon ännu icke hade ens en aning om hur moraliskt usel han verkligen var.

Karin blef alltså kvar, men om bröllopet talte de icke mera. Grannarne undrade väl storligen öfver uppskofvet, helst de väntat att den som förmögen ansedde Hammar skulle göra storbröllop och de således litet hvar skulle få vara med, men då

Hammar började rusta med att påbygga och förlänga sitt hus nere vid sjön, skrattade de och mente att han gått så i kärleksgriller, att han först nu kommit ihåg att det lilla huset icke kunde inrymma många bröllopgäster.

Hammar hade dock företagit denna utvidgning af huset mera som en afledare för sin gnagande oro, än af verkligt behof. Innan arbetsfolket kom dit ned, vågade han knappast tala med Karin, men nu, när deras eljest så enformiga lif blifvit rörigare, började oron så småningom vika. Sjelf deltog han från morgon till qväll i byggnadsarbetet och han kände att detta verkade oändligt välgörande på hans lynne, som nu en tid bortåt varit ojemnare än någonsin.

Men när hufvudbyggnaden stod färdig i sitt nya prydliga skick och arbetsfolket väl gått sin väg, började åter de gamla bekymren.

Så gick hösten och vintern fram.

Väl tusen gånger under denna tid hade Hammar beslutit sig för att för Karin uppriktigt omtala hvad hon ännu blott anade, men förskräckligheten i hans brott höll honom oupphörligt tillbaka.

Det skulle dock slutligen gå med honom, som

med hvarje brottsling, i hvars bröst den af ånger framkallade *oron* en gång fått säkert insteg.

Och en dag frampå våren, då Hammar länge suttit tyst i soffhörnet och betraktat hur Karin, nu mera blek och aftärd än förut, med flit och ifver svängde spinnrockshjulet, brast han plötsligen ut i en våldsam gråt.

Han kastade sig ned från soffan och kröp som en mask fram till Karins fötter.

Han var öfverväldigad af sinnesrörelse och han kunde icke på länge framstamma ett enda ord.

Karin knäppte ihop sina händer, varmt tackande Gud för den stora nåd han visat henne och den hon älskade.

Med en styrka, som man icke kunnat tilltro en så späd varelse, upplyfte hon derpå den ännu på golfvet liggande, nu om barmhertighet bedjande Lars och lade honom ned på soffan. Hon badade hans feberglödande panna med friskt vatten, hon bortkysste de brännheta tårarne . . .

Hennes själ jublade. Nu var Lars räddad!

Hon slingrade sina armar om den ångerfulles hals, och nu fick hon i afbrutna hviskningar veta hans lifs alltid mörka, men äfven blodiga saga.

Men ändå jublade Karin. Hon kände så visst

som att hon i denna stund lefde och älskade, att Lars efter detta ögonblick skulle helga hela sitt lif åt ångern och försoningen.

Dagen för det så länge uppskjutna bröllopet var inne.

Det var en skön junidag, med denna herrliga blå himmel, som en skald något *fosforistiskt* men så älskligt liknat vid en "engels öga". Fåglarne sjöngo jublande i trädens lummiga kronor och allt i naturen andades glädje och frid.

Till bröllopet, som skulle hållas hemma i Hammars numera ståtliga och rymliga boning, hade hans och Karins alla grannar och umgängesvänner blifvit inbjudna. Äfven några deras släktingar från staden hade infunnit sig, sedan de erfarit att Lars lyckats tillvinna sig aktning och förtroende i den ort, der han nu var bosatt.

Hammar hade icke sparat något för att göra bröllopet så hedersamt och lysande som möjligt. De vanliga egendomliga ceremonierna vid bjudning af gästerna hade dock icke iakttagits, och icke fans heller här hvarken "brudtbonde" eller "brudtöfverska". Hammar och Karin betraktades nemligen så der

mera som herrskapsfolk, och anordningarne voro således rättade derefter.

Emellertid skulle det dansas, och för sådant ändamål voro ortens skickligaste musikanter tingade.

Allt var nu i ordning och man väntade endast på presten. Denne anlände dock omsider, och sedan han och gästerna intagit någon lättare förtäring skedde vigseln.

Alla tyckte att Karin under denna ceremoni var vackrare än någonsin. En skär rodnad hvilade som ett stilla aftonskimmer öfver hennes milda, alltid intagande ansigte. Äfven i brudgummens allvarliga drag kunde man lätt spåra verkningarne af en börjande sinnesro.

Efter vigseln serverades en så *splendid* middag, som ortens konsternaste kokerska förmått åstadkomma. Spirituosa och isynnerhet vin serverades flitigt, tal och skålar började vexlas och sinnesstämningen hos gästerna blef så småningom den mest upprymda.

Då — just som glädjen hade nått sin höjd — hördes ett lätt buller i förstugan. Innan någon viste ordet af, inträdde Brita Skogs, bärande ett paket under hvardera armen och med ett uttryck af vansinne i sitt af lidelser förnyridna ansigte . . .

Innan något kunnat göras för hennes aflägsnande hade hon hunnit fram till bordet, der hon ställde sig midt framför Lars och Karin.

Hon nedsatte derefter ett af paketerna framför Karin, det andra framför Lars. Till länsmännen, som satt till venster om presten, öfverräckte hon en fullskrifven papperslapp.

Men äfven till presten lemnade hon en sådan, på hvilken med klumpiga bokstäfver stod skrifvet:

Brudgåfva till Lars och Karin.

Med onaturligt lugn betraktade Karin presten, hvars darrande händer just nu öppnade de båda paketerna. Lars blickade orörlig framför sig; han kände i denna stund helvetets alla qual storma i sitt bröst.

Det till Karin adresserade paketet innehöll en konstrikt arbetad och dyrbar brudkrona af förgylt silfver. Utrop af förvåning och häpnad hördes från hvarje gäst.

Britta Skogs skrattade.

»Åh, hon käns nog vid den kronan», sade hon hånande, »hon har haft den på sitt hufvud en gång förut.»

Brudgåfvan till Lars blef nu äfven synlig. Men vid åsynen af den uppgaf den arma Karin ett så

sönderslitande skri, att det trängde genom merg och ben, och Lars for tillsammans som hade han blifvit stungen af en giftig orm.

Äfven presten betogs af fasa, att han släppte paketet. Då rullade der fram på bordet en mängd små, halft förmultnade ben och en helt liten döds-kalle . . .

Vi vilja kasta en slöja öfver den förfärliga scen som nu följde.

En timma derefter finna vi Lars Hammar och Brita Skogs inom lås och bom, den fagra oskyldiga Karin med marmorhvita kinder och glanslösa ögon liggande på brudsängen, gästerna försvunna, presten borta . . .

Så kunna de mensklige beräkningarne korsas!

6000193242

Göteborgs universitetsbibliotek

På samma förlag ha förut i Bokhandeln
utkommit:

Skisser af Bret Harte.

Pris: häft. 75 öre.

Noveller af Paul Heyse.

Pris: häft. 1 krona.

Nyaste Judeboken. Råd till Judarne.

Pris: häft. 35 öre.

Tre Historiska Berättelser af J. O. Åberg.

Pris: häft. 1 kr. 25 öre.

Den gamle Eremiten, Flickan och Vargen.

Berättelse för Barn och Ungdom.

Svenskt original af Th.

Pris: häft. 60 öre.

Pris: 50 öre.